

D. M. Canright - Zkušenost dvaceti osmi let v adventismu

Převzato z knihy D. M. Canrighta - Seventh-day Adventism Renounced (1889)
<http://www.ex-sda.com/experience-DMC.htm>

Překlad: Pavel Škoda, B.Th.

Úvodní slovo od překladatele

Dudley Marvin Canright byl člověkem, který první polovinu svého dospělého života, celých 28 let, prožil jako člen Církve adventistů s. d., zastával zde nejvyšší služebnosti a působil dokonce jako učitel teologie na Battle Creek College. Nakonec však dospěl k poznání, že učení, které tato církev zastává není pravdivé, a proto se všeho dobrovolně vzdal a z církve vystoupil (stal se členem jiné protestantské církve).

Rozhodl jsem se přeložit zkrácený výtah z druhé kapitoly jeho knihy „Seventh-day Adventism Renounced“ (Adventismus sedmého dne odmítnut), která vyšla za jeho života v celkem čtrnácti vydáních.¹ V této kapitole Canright popisuje stručně svůj život až do svého rozchodu s adventismem. Mluví zde otevřeně o svých pochybách, motivech i o situaci v církvi. Protože byl mladším současníkem E. G. Whiteové a Jamese Whitea a s oběma se osobně stýkal a spolupracoval, dozvídáme se zde přímo „z první ruky“ necenzurované informace o tom, jací tito dlouholetí vůdci a zakladatelé adventismu ve skutečnosti byli. Canrightův popis jeho života v adventismu je stručný (někdy žel až příliš) a věcný, se zřejmým cílem vyhnout se, jak to je jen možné, jakémukoli emocionálnímu zabarvení a zůstat maximálně objektivní. Je to životní příběh, který je často smutný, ale zároveň i poučný a hluboce lidský, a proto věřím, že může napomoci k porozumění i nám.

Moje životní zkušenost odhaluje, s jakou silou může omyl ovlivnit člověka. Jsem ohromen tím, že jsem tam zůstal tak dlouho i po té, co mne můj úsudek přesvědčil, že se jedná o omyl. Rozhodl jsem se podat zde pouhý výčet faktů tak, jak se skutečně staly.

Narodil jsem se 22. září 1840 v Kinderhooku ve státě Michigan. K mému obrácení došlo u metodistů po kázání reverenda Hazzarda a v r. 1858 jsem byl pokřtěn. Brzy potom jsem slyšel kázat br. Whitea a paní Whiteovou. On kázal na téma soboty a já uvěřil, že prokázal stálou závaznost zachovávat sedmý den.

Protože jsem chtěl dělat, co jsem pokládal za správné, začal jsem zachovávat sobotu, ale neočekával jsem, že bych uvěřil nějakému jejich dalšímu učení. Navštěvoval jsem samozřejmě jejich shromáždění o sobotách

¹ Kniha *Seventh-day Adventism Renounced* (14. vydání) je dostupná on-line zde:
http://members.tripod.com/~Help_for_SDA/SDAism-RENOUNCED-by-D-M-Canright.html

a pracoval jsem v neděli. To mě oddělilo od ostatních křesťanů a uvrhlo mne to výhradně mezi adventisty. Brzy jsem se od nich dozvěděl, že ostatní církve jsou Babylón, a že Adventisté sedmého dne jsou tím jediným a pravým Božím lidem. Oni věřili v předpovědi pana Millera týkající se r. 1844, v prorocký dar paní Whiteové, ve stav spánku po smrti, v umývání nohou atd. Nejprve mne tyto skutečnosti šokovaly, avšak adventistům se dařilo vysvětlovat vše tak věrohodně a tak hladce, že jsem postupně tyto věci začal vidět stejně jako oni a nakonec uvěřil v celý systém. Byl jsem přesvědčen, že zbývá již jen krátký čas, a proto jsem přestal chodit do školy, opustil veškeré své studium a začal hltat pouze jejich knihy. Studoval jsem svoji Bibli doslova dnem i nocí, abych posílil toto své nové chápání. Nyní jsem byl zapálený věřící a toužil jsem obrátit každého, s kým jsem se setkal. Neměl jsem ani tu nejmenší pochybnost, že to vše je pravda.

V květnu roku 1864 mi bylo uděleno kazatelské pověření a brzy nato jsem začal pracovat s br. Van Hornem v Ithace ve státě Michigan. Měli jsme slušný úspěch a ten rok jsme založili tři sbory. V r. 1865 jsem pracoval v okrese Tuscola a byl jsem zde extrémě úspěšný. Ještě tentýž rok jsem byl vysvěcen br. Whitem. Od té doby jsem se začal mnohem více stýkat s br. Whitem a s jeho ženou a pracovat na ústředí, a tak jsem brzy zjistil, že to byl velmi problémový člověk. Viděl jsem, že „vládl“ naprosto všemu, a že se ho všichni velmi báli. Byl jsem často svědkem toho, jak jednal popudlivě a proti zdravému rozumu. To mne trochu trápilo, ale ne nijak vážně. V r. 1866 jsem byl poslán do Maine s J. N. Andrewsem. To pro mne byla veliká věc. Vrhli jsme se do práce s nadšením a byl jsem velmi spokojený. Br. Andrews byl ve víře velmi radikální a já si do jisté míry tento přístup také osvojil. Ve své práci jsme měli obrovský úspěch.

V r. 1867 jsem se vrátil do Battle Creeku. V té době tam prožívali velké problémy s br. Whiteem a uskutečnila se tam tehdy celá řada církevních shromáždění s cílem vyšetřit situaci. Bylo zřejmé, že na vině je on, avšak paní Whiteová ho ve svých Svědectvích [Testimonies – pozn. překl.] podpořila a obvinila církev. Andrews a další navrhli postavit se za to, co je správné, a nést následky. Moje sympatie byla s nimi, ale ostatní se báli a nakonec se všichni podrobili a vyznali, že byli zaslepeni Satanem. Toto vyznání všichni podepsali a církev to přijala (Testimonies, vol. 1, p. 612). To značně otřásl mé vírou a já začal mít pochybnosti o pravosti inspirace paní Whiteové. Viděl jsem, že její zjevení vždy podpořilo br. Whitea a jí samotnou. Kdokoliv jejich názor zpochybnil, obdržel od ní brzy zjevení plné odsuzujícího Božího hněvu.

Neodvážil jsem se však otevřít mysl svojí duši. Byl jsem ještě velmi mladý a měl jsem málo zkušeností. Zlomili se a vyznali mnohem starší a silnější muži. Co jsem mohl dělat? Neříkal jsem nic, ale cítil jsem se hrozně. Brzy jsem byl opět v přední linii. Plně zaměstnám prací, kázáním našeho učení a obklopen muži, kteří pevně věřili, jsem se přes své pochybnosti brzy přenesl.

V r. 1868 jsem byl poslán do státu Massachusetts, což mi umožnilo poněkud se vzdálit od potíží v ústředí. V květnu 1869 jsem však v Battle Creeku strávil jeden měsíc. Situace zde byla špatná. Br. White nevycházel s většinou vedoucích činovníků církve a oni s ním. Jedinou skutečnou příčinou však byl on sám, ale paní Whiteová ho vždy podpořila, a tím se vše urovnalo. Oni byli Bohem vyvolení vůdci, a proto se proti nim nikdo nepostavil. Byl jsem smutný. Tvrdě jsem pracoval, abych přivedl lidi k „pravdě“, abych je přesvědčil, že toto je společenství lidí prostě všech chyb, které jsou běžné v ostatních církvích. Vidět pak takový stav věcí mezi vůdčími osobnostmi mne silně deprimovalo. Osobně jsem však s žádným z nich dosud neměl žádný konflikt a samotný br. White byl ke mně velmi přátelský. Viděl jsem však jasně, že pokud bych ve své práci začal získávat větší důležitost, musím očekávat, že se mnou začne jednat stejně jako s ostatními.

Byl jsem tak důkladně zpracován adventistickým učením, že jsem pevně věřil, že to je přesně to, co Bible skutečně říká. Vzdát se adventistické věrouky by pro mne znamenalo, jak jsem to tehdy chápal, vzdát se Bible jako takové. Proto jsem spolkl své pochybnosti a šel dále. Ten samý rok jsem odjel pracovat do Ioway a zůstal tam čtyři roky. Pracoval jsem tam s br. Butlerem, který se stal později prezidentem generální konference. Měli jsme velký úspěch a založili jsme tam několik sborů. Nakonec jsem se rozhodl otevřít se br. Butlerovi a pověděl jsem mu o svých pochybách. Věděl jsem, že ho tyto věci trápí také, protože jsme o nich spolu často hovořili. Částečně mi pomohl a já znovu získal odvahu jít dále a cítil se lépe. Přesto jsem však viděl stále více, že některé věci prostě nefungují tak, jak by měly. Kamkoli br. White a jeho žena přijeli, vždy se dostali do problémů s bratry, a to i s těmi, kteří byli pokládáni za nejlepší. Měl jsem vždy hrozný strach, když měli přijet tam, kde jsem právě působil, protože jsem věděl, že nevyhnutelně přijdou problémy s něčím či s někým a opravdu mě v tomto ohledu nikdy „nezklamali“. Viděl jsem, jak se kvůli nim rozděloval jeden sbor za druhým, jak nejlepší bratři ztráceli odvahu, jak bývali často doslova doháněni k nepřítčnosti a pak zahrnutí zpět a já byl nucen se za ně opakovaně omlouvat. Mnoho let bývalo hlavní náplní našich velkých shromáždění poslouchat stížnosti br. Whitea na bratry. Žádný z vedoucích mužů tomu neunikl: Andrews, Waggoner, Smith, Loughborough, Amadon, Cornell, Aldrich a zástupy dalších přicházeli na řadu jeden po druhém a byli „lámáni na kole“. Řadu hodin v kuse jsem nesčíselněkrát seděl na shromážděních a

poslouchal, jak br. White a jeho žena pranýřují tyto muže, a cítil jsem, že v nich zůstalo jen málo lidství. To vše bouralo mé ideály o právu a spravedlnosti a vzbuzovalo ve mně rozhořčení. Přesto vždy, když dal br. White o něčem hlasovat, byli všichni jednomyslně pro včetně mne. Pak jsem chodíval sám ven a nenáviděl se za svoji zbabělost a pohrdal svými bratry za jejich slabost.

Br. White a paní Whiteová řídili a ovládali vše. Žádné jmenování do funkce, žádné rozhodnutí, ani žádná otázka obchodního rázu nebyly nikdy provedeny, dokud nebyly předloženy br. Whiteovi ke schválení. Po mnoho dalších let jsme nikdy nespátřili ani jediný hlas opozice v hlasování o jakékoli otázce, protože se takového postoje nikdo neodvážil. Pokud se někdo odvážil vyjádřit s čímkoli svůj nesouhlas, byť tak učinil sebekorněji, br. White či jeho žena ho rychle „usadili“.

Tyto a další věci mne vrhaly do pochybností a býval jsem v pokušení skončit s prací. Viděl jsem, jak nás opouštějí vzácní muži a schopní kazatelé, protože již dále nebyli schopni unést takové jednání. Závídel jsem víru a důvěru bratrům, kteří vůči těmto věcem byli nevíšaví a předpokládali, že Battle Creek je nebe na zemi. Ve skutečnosti to však bylo místo tak blízké očistci jako nic jiného, co jsem si uměl představit.

V r. 1872 jsem s velkým úspěchem působil v Minnesotě. V té době jsem mnoho psal a lidé mne proto dobře znali. V červnu 1873 jsme spolu s mojí ženou, br. Whiteem a jeho ženou jeli do Colorada a strávili jsme v horách nějaký čas. Brzy jsem zjistil, že je značně nepříjemné žít v jejich společnosti. Teď tedy přišla řada na mě, abych to „schytl“, ale na rozdíl od ostatních, kteří v takových situacích sklonili hlavu, jsem se rozhodl říci br. Whiteovi otevřeně svůj názor. To vedlo k roztržce. Paní Whiteová to všechno slyšela, ale nic neřekla. Za několik dnů však přišla s dlouhým psaným svědectvím proti mně a mé ženě. Tím byl její manžel ve všem ospravedlněn a ihned nás označil za rebely proti Bohu, kteří nemají žádnou naději v nebesa, ledaže bychom se plně podrobili jim oběma. Spolu se ženou jsme toto svědectví proti nám četli stále dokola se slzami v očích a s modlitbami; nenacházeli jsme však žádný způsob, jak ho dát do souladu s pravdou. Svědectví obsahovalo mnoho tvrzení, o kterých jsme věděli, že nejsou pravdivá. Viděli jsme, že bylo napsáno v duchu pomsty a s cílem zlomit naši vůli. Přes všechno naše velké zmatení jsem měl stále důvěru ve většinu učení a držela mne obava, abych nesešel z cesty; nicméně celé týdny jsem se cítil mizerně a neměl jsem představu, co budu dál dělat. V té době jsem kázal v Coloradu a pak jsem se přesunul do Kalifornie, kde jsem pracoval manuálně cca tři měsíce a snažil se rozhodnout se, co dělat dál. Bratři Butler, Smith, White a další nám psali a pokoušeli se nás usmířit a vrátit nás do díla. Protože jsem nevěděl, co dál dělat, rozhodl jsem se nakonec zapomenout na své námitky a pokračovat v práci jako dříve. Br. Whiteovi jsme tedy oba vyznali vše, co jsme mohli, a on nám velkoryse odpustil! Od té doby však moje víra v inspiraci paní Whiteové byla slabá. Br. White k nám byl od té doby opět přátelský.

Adventisté nyní tvrdí, že jsem od nich odešel celkem pětkrát, a toto že je jeden z těchto případů. To není pravda. Pouze jsem prostě přestal na několik týdnů kázat, neodešel jsem ani z církve, ani jsem se nezřekl své víry. Pokud toto znamená, že jsem je opustil, pak je opustilo také i mnoho dalších vedoucích mužů, protože všichni měli období pochybností, kdy na čas přerušili svoji práci. Někdy v r. 1856 zanechali své práce br. J. N. Andrews a J. N. Loughborough a začali podnikat ve Waukonu v Iowě. Br. Butler, který byl mnoho let prezidentem Generální konference, se dostal do sporu s bratry a prakticky opustil svoji práci. Byl to dobrý a pokorný člověk se silným smyslem pro čestnost. Br. White na něj začal žárlit a později se proti němu otevřeně postavil a požadoval od něj servilní podrobení se, což on nemohl udělat. Řekl, že pokud nemůže být zároveň adventistou i člověkem, zvolí si být člověkem. Odešel pracovat na Floridu na malou farmu. Uriáš Smith měl také svá období pochyb a míval tehdy sekulární zaměstnání.

V r. 1874 zorganizoval br. White diskuzi mezi Milesem Grantem z Bostonu a jedním z našich kazatelů. I když tam byli přítomni br. White se ženou, br. Cornell a br. Loughborough, zvolili mne, abych obhajoval naši stranu, a to jsem přibližně po dobu jednoho týdne dělal. Zmiňuji to zde proto, abych ukázal, jakou důvěru ve mne měli i přes to, že jsem pouze před pár měsíci prošel tak těžkým obdobím.

V r. 1875 jsme se vrátili do Michiganu. Br. Butler byl v té době pryč společně s br. Whiteem, který využíval každé příležitosti, kdy ho mohl „shodit“. Já však v té době patřil v jeho očích mezi vysoce hodnocené a byl jsem poslán na celostátní shromáždění do Vermontu, Kansasu, Ohia a Indiany. Společně s br. Smithem jsem byl poslán jako delegát na generální konferenci Baptistů sedmého dne. V r. 1876 jsem byl poslán do Minnesoty, pak do Texasu a dalších jižních států, abych zde hájil naše zájmy. Každým rokem mi byla svěřována stále větší a větší zodpovědnost. Tento rok jsem založil sbor v Rome ve státě New York a pracoval prakticky po celých Spojených státech. S br. Whiteem a jeho ženou jsem jel do Indiany a Illinois, byl jsem poslán do Kansasu, kde jsem se účastnil diskuze a za stejným účelem jsem jel i do Missouri. Ještě ten samý rok jsem byl společně s br. Whiteem a Haskellem zvolen do výboru Generální konference, který se

skládal ze tří mužů. Tuto funkci jsem zastával dva roky. Jednalo se o nejvyšší zařazení v denominaci.

V r. 1877 jsem jel do Nové Anglie, kde jsem založil dva sbory. Další rok 1878 jsem pracoval ve státech Massachusetts, Michigan, New York, Iowa, Wisconsin, Minnesota, Colorado a Ohio. Na podzim jsem byl zvolen prezidentem konference v Ohiu. V r. 1879 jsem pracoval v Michiganu, Ohiu, Indianě, Kentucky a v Tennessee. Na podzim tohoto roku se situace na Generální konferenci v Battle Creeku přiosťřila. S br. Whitem to byl velmi těžké a paní Whiteová silně tlačila na některé kazatele. Tvrdost, obviňování a spory byly na denním pořádku. Cítil jsem, že zde zbylo jen málo z ducha Kristova. Odešel jsem odtamtud tak brzy, jak to jen bylo možné. Viděl jsem stále více, že výsledkem naší práce byl místo pokory, mírnosti a lásky mezi bratry pouze duch útlaku, kritiky a neshod. Po celý další rok ve mně tyto pocity stále rostly, až jsem začal nabývat dojmu, že děláme více škody než užitku. Moje práce mne přiváděla do starých sborů, kde jsem viděl růst toto ovoce. Sbory, které byly kdysi velké a vzkvétající, se nyní nacházely buď uprostřed hádek, nebo byly chladné a mrtvé. Ztratil jsem odvahu zakládat další sbory, které by šly touto cestou. Jeden den jsem se rozhodl je navždy opustit a další den jsem byl naopak rozhodnut jít dál a dělat to nejlepší, co umím. Nikdy dříve jsem ve svém životě neprožíval tak silnou duševní úzkost. Ten rok jsem pracoval v New Yorku, Pensylvanii, Illionis, Michiganu a Ohiu.

Na podzim roku 1880 jsem se rozhodl odejít a pokračovat v nějaké jiné církvi. Byl jsem prezidentem konference v Ohiu a naše každoroční setkání se pořádala v Clyde (Ohio). Br. a paní Whiteovi byli přítomni. Byl jsem rozhodnutý je opustit, jakmile setkání skončí. Proti mým protestům mne opět zvolili prezidentem. Paní Whiteová toto rozhodnutí podporovala. I když mezi její mimořádná tvrzení patří údajná schopnost odkrývat skryté špatnosti v církvi, tvrdila, že jsem ten pravý člověk pro tuto práci. Další týden jsem podal svojí rezignaci a br. Whiteovi jsem napsal, že s nimi již nemohu dále pokračovat. Paní Whiteová mi poslala psané zjevení, v němž mne odsuzovala jako dítě pekla a jednoho z nejhříšnějších mužů, a přitom o dva týdny dříve ve mně viděla vhodného kandidáta na prezidenta konference!

Tři měsíce jsem se živil jako učitel rétoriky. Nevěděl jsem, co dělat. Hovořil jsem s kazateli jiných církví, ale ani oni, zdá se, nevěděli, jak mi pomoci. Nemohl jsem se na nic soustředit. Nakonec jsem se potkal s mojí současnou ženou, která byla adventistka. Později jsem měl dlouhý rozhovor s br. Butlerem, br. Whiteem, paní Whiteovou a dalšími a přesvědčili mne, že věci nejsou takové, jaké si představuji. Řekli mi, že jsem byl veden Satanem a že bych šel do záhuby. Vliv starých přátel, vztahy, zvyky a hluboce zakořeněné koncepty byly nakonec silnější než můj lepší úsudek. Podlehl jsem a rozhodl se znovu žít i zemřít spolu s nimi.

Na počátku roku 1881 jsem jel s br. Whiteem do New Yorku. Tou dobou ztratil svoji vedoucí pozici. Jeho místo zaujali Butler a Haskell, proto byl vůči nim nepřátelský. Jeho činnost byla namířena proti nim a plánoval si, jak je sesadit a zaujmout opět jejich místo. Přál si, abych se s ním spojil proti nim a sliboval, že později budeme oba spolu ve výboru Generální konference. Měl vůči Haskellovi, který byl lstivým a nečestně jednajícím člověkem, lepší pozici. Br. White mi napsal toto: „11. února 1881: přál bych si, aby br. Haskell byl otevřený, upřímný člověk, abych ho nemusel stále sledovat“. A znovu „24. května 1881: br. Butler a br. Haskell mají na ní [paní Whiteovou] vliv a já doufám, že tento vliv zlomím. Téměř ji zničili.“ Mohl bych zde uvést mnohem více příkladů, abych ukázal, jak malou důvěru měli bratři ve vedení církve jeden v druhého.

Napsal jsem br. Whiteovi, že se s ním nemohu spojit, ani s ním pracovat. 13. července 1881 mi odepsal: „Opakovaně jsem tě zneužíval a pokud jdeš do záhuby, kde by tě přinejmenším mnoho dalších rádo vidělo, měl bych vždy vědět, že jsem ve tvém zničení sehrál svoji úlohu * * * Nevidím, jak by některý člověk se mnou mohl pracovat.“ Brzy nato zemřel. Nemám nejmenší pochyby o tom, že br. White přesvědčil sám sebe, že byl povolán Bohem k tomu, aby byl vůdcem. Měl některé výjimečné vlastnosti a věděl, co znamená být křesťanem. Avšak jeho touha vše ovládat a řídit spolu s popudlivou povahou ho vždy opakovaně dostávaly do sporu s ostatními. Nikdo s ním nevydržel delší dobu pracovat v míru. Br. Butler řekl, že jeho smrt byla dílem prozřetelnosti a zachránila církev před rozkoem. Paní Whiteová byla tímto výrokem tak uražena, že s Butlerem dlouhou dobu ani nepromluvila, a to i přes to, že byl oficiálně nejvyšším představitelem církve. Všechny tyto události mi pomohly vidět, že jsem veden sobeckými ambiciózními lidmi, kteří byli pouze karikaturou náboženských reformátorů.

Tento rok jsem pracoval v Kanadě, Vermontu, Maine, Nové Anglii a Michiganu a byl jsem zvolen do celostátního výkonného výboru státu Michigan. Nebyl jsem však šťastný, nemohl jsem se přenést přes všechny své pochyby a do své práce jsem nedával srdce. Několik mužů ve vedoucích pozicích ve státě to vnímalo stejně. Nakonec jsem se rozhodl ukončit svojí kazatelskou službu a jít farmařit. Farmařil jsem dva roky, ale po celou dobu jsem zůstal členem církve a spolupracoval jsme s nimi. Po celý ten čas jsem však

procházel očistcem pokoušeje se věřit tomu, v co jsem nemohl. Přesto jsem nešel do žádné jiné církve, protože jsem se bál, že bych mohl vykročit špatným směrem, a tak jsem zůstal. Na podzim roku 1884 vynaložil br. Butler, můj starý přítel, velké úsilí na to, aby mne smířil a přivedl zpátky do díla. Napsal mi několik dopisů, telegrafoval mi a zaplatil mi jízdné na stanové shromáždění. Zde jsem se setkal se starými přáteli a navázal staré vztahy. Pokoušel jsem se vidět věci tak pozitivně, jak to jen bylo možné, poslouchal jsem různá vysvětlení atd. až jsem se nakonec opět podrobil. Můj nerozhodný stav mne ničil. Myslel jsem si, že zde i tak mohu dělat něco dobrého; byli zde všichni mí přátelé, většinou našeho učení jsem stále věřil a bál jsem se, že pokud je opustím, mohu jít do záhuby. Rozhodl jsem se tedy opět spolknout své pochybnosti, věřit celé věci a zůstat s ostatními v lepším i horším. Tak jsem nakonec učinil silné vyznání, za které jsem se však vzápětí styděl.

Byl jsem spokojen? Ne. Sám v sobě jsem se styděl, ale zkoušel jsem žít, jako bych to tak necítil. Brzy jsem se ale, díky učiněnému rozhodnutí, cítil lépe. Postupně se mi vracela víra, až jsem se nakonec cítil silný ve všech bodech naší víry a nemyslel jsem si, že bych vůbec mohl někdy znovu odejít. Byl jsem poslán zúčastnit se velkých setkání v Pensylvánii, New Yorku, Minnesotě, Iowě a Nové Anglii; asistoval jsem při akcích pořádaných v Battle Creeku; br. Butler mne jmenoval do pozice instruktora kazatelů, a učil jsem, jak evangelizovat; podobné kurzy jsem vedl v akademii v Jižním Lancasteru ve státě Massachusetts; účastnil jsem se setkání v New Yorku, Michiganu, Indianě a Ohiu. Na jaře r. 1886 jsem byl jmenován učitelem teologie v Battle Creek College a druhým redaktorem „*Sickle*“ [v překladu „*Srp*“ - pozn. překl.).

Na můj návrh se pro kazatele zavedl plán průběžného vzdělávání, které velmi postrádali. Byl jsem ve výboru, který se zabýval přípravou. Vybral jsem okruhy studia a sestavil otázky, které měly sloužit k prozkoušení probrané látky. Později mi byl přidělen zapisovatel ovládající těsnopis a v průběhu léta jsem byl poslán do deseti států, konkrétně do Ohia, Illinois, Indiany, Kansasu, Colorada, Iowy, Wisconsinu, Minnesoty, Jižní Dakoty a Michiganu, abych se účastnil celostátních konferencí, prověřoval kazatele, psal reportáže atd., a to vše jsem dělal. V Des Moines ve státě Iowa nastal konflikt s Učedníky [„*Disciples of Christ*“ - pozn. překl.] a byla učiněna vzájemná dohoda, že každá strana si zvolí své zástupce, kteří se zúčastní diskuze na téma závaznosti soboty. Za jejich stranu byl zvolen profesor Dungan z Drakeovy univerzity; naši lidé zvolili mne. Přípravě jsem věnoval maximální úsilí a tato má vlastní příprava mne do značné míry přesvědčila o neobhajitelnosti některých našich pozic. Tento rok na podzim došlo k názorovému rozkolu mezi našimi vedoucími církve v otázce zákona v listu Galatským. Jedna strana tvrdila, že se jedná o ceremoniální zákon, a druhá, že se zde mluví o zákonu morálním: šlo tedy o jednoznačný protiklad. Po dlouhé a plamenné diskuzi byla konference ukončena, každá strana však byla přesvědčena o své pravdě jako předtím. Nejednalo se však o jediný názorový rozkol v otázce našeho učení. Toto spolu s dalšími věcmi přivedlo zpět k životu mé staré pochyby a vedlo mne to k rozhodnutí přezkoumat si vše sám pro sebe a nebyť tak závislý na lidech, kteří se ani sami mezi sebou nemohou názorově shodnout.

Od té doby jsem věnoval každou volnou minutu zkoumání důkazů v otázkách soboty, zákona, svatyně a inspirace, až jsem nakonec došel k závěru, že nejsou pravdivé. Pak jsem tato svá zjištění předložil vedoucím mužům církve v Battle Creeku, rezignoval na svoji pozici a požádal o vystoupení z církve. Toto bylo poprvé a jedinkrát, kdy jsem skutečně odešel; v průběhu těch dvaceti osmi let, po které jsem byl členem církve, nemůže proti mně nikdo vznést obvinění, že bych během této doby o vystoupení žádal. Jakmile jsem nyní učinil rozhodnutí, spadla ze mne velká tíha. Cítil jsem se jako nový člověk. Přinejmenším jsem byl volný.

Moje pochyby, které mne k tomuto kroku vedly, nepřišly naráz a zřetelně. Důkazy se hromadily rok za rokem, až nakonec převážily doktrinální učení a já ho opustil.

Adventisté říkají, že jsem odpadlík [výraz s pejorativním významem, myšleno odpadlík od víry v Boha - pozn. překl.], protože jsem je opustil a odešel k baptistům. Pokud však odpadlictví znamená změnu vlastního názoru a připojení k jiné církvi, pak je polovina jejich členů odpadlíky, protože k adventistům přišli z jiných církevních denominací. Oni také vysoce oceňují knihu *Padesát let v Římě* od bývalého katolíka. Tvrdí, že jeho vysoké postavení, které zastával, a dlouhodobá zkušenost z členství v katolické církvi činí tuto knihu velmi cennou. Na druhou stranu však tvrdí, že moje vlastní vysoké postavení a dlouhodobá zkušenost členství v církvi dokazují, že jsem pokrytec.

Předpokládejme, že bych byl člověk hledající „teplé místočko“ a zajímající se více o postavení než o pravdu a o svědomí, co bych v takovém případě dělal? S největší pravděpodobností bych pokračoval v dosavadním směru a předstíral, že jsem pevný ve víře. Místo toho jsem však opakovaně chodil za vedoucími muži a diskutoval s nimi své pochybnosti. Necht' mé motivy posoudí každý nezaujatý člověk.

V den, kdy jsem Církev adventistů opouštěl, jsem zastával tyto pozice: byl jsem učitelem teologie na Battle Creek College; jedním z hlavních redaktorů *Gospel Sickle*; vytvářel jsem úkoly pro jejich sobotní školu; měl jsem na starost osmnáct sborů v Michiganu, byl jsem členem výkonného výboru celostátní sobotní školy v Michiganu, předseda Mezinárodní asociace sobotní školy; byl jsem v dalších devíti výborech ...

Pobíral jsem nejvyšší plat ve svém životě, řada vedoucích mužů patřila mezi mé blízké přátele. Pokud bych si přál mít úřad či lepší pozici, pak by pouze stačilo, abych prostě pokračoval směrem, kterým jsem šel, a vyšší postavení by přišlo dříve, než bych se nadál. Pokud bych však Církev adventistů opustil, kam bych šel? Co bych dělal? Jak bych se užíval? Toto vše jsem zvážil a moje rozhodnutí vyžadovalo značnou odvalu a víru v Boha při tomto kroku do neznáma.

Stálo mne to hrozný zápas a velké oběti, abych to udělal, protože to znamenalo opustit své celoživotní přátele, celou svoji dosavadní práci, veškeré zaopatření a všechny pozice, které jsem zastával. Musel jsem svůj život začít budovat opět zcela znovu, mezi cizinci, v nejistotě kam půjdu a co budu dělat. Nikdo, kdo něco takového neprožil, neví, jaký zápas takové rozhodnutí přináší.

Každý čestný člověk může vidět, že pokud by mé motivy byly sobecké, zůstal bych. Přesto, jakmile jsem je opustil, i když jsem tak učinil v tichosti a míru a dokonce o nich mluvil jen pozitivně, začali mne prakticky ihned obviňovat ze všech možných zlyhání a ambicí.

Doslov od překladatele

Po svém odchodu z Církve adventistů s. d. v r. 1887 se Canright stal členem církve baptistů. Původně pokojný odchod byl brzy narušen ze strany CASD hanlivými a urážlivými výroky v Review & Herald. Canright se nakonec začal bránit a sepsal knihu Seventh-day Adventism Renounced, kde vysvětluje, proč je učení adventistů mylné. Spor stále eskaloval a Canright se postupně dočkal nařčení z odpadlictví, ateismu, zahořklosti, pomstychtivosti či dokonce vlivu satana a mnoho dalšího od řady vůdčích osobností adventismu včetně G. I. Butlera a E. G. Whiteové, která o něm například ve čtvrtém svazku Svědectví v 10. kapitole napsala:

„Mám velkou starost o tvoji duši. Toto může být poslední zkouška (tj. test) od Boha. Nečiň už další krok na cestě do záhuby... když se podvolíš svým názorům, ztratíš svoji duši“.

O názoru CASD na D. M. Canrighta si lze udělat obrázek například z publikace nazvané „D. M. Canright - Muž, který se nalodil na loď přízraků“² Podtitul odkazuje na prorockví, které vůči němu měla E. G. Whiteová, a kterým ho varovala, že přestoupení do jiné církve je jako vstoupit na loď, jejíž dřevo je prolezlé červy a která jistě nedopluje do přístavu. Řada informací v této knize z pera autorů CASD a jiných, kde se o něm mluví, obsahuje mnoho zkreslených a nepravdivých informací. Mnoho z nich je založeno na falešném svědectví údajné Canrightovy sekretářky a na jeho osobním deníku, který pod falešnou záminkou získala od rodinných příslušníků po jeho smrti. Tento deník později věnovala CASD, která ho i na opakované výzvy rodinných příslušníků odmítla vydat. Nepravdivé je také tvrzení CASD, že se Canright po svém odchodu chtěl opakovaně vrátit do CASD a že se pokládal za ztraceného člověka. Canright toto vše věděl, a proto ve věku 75 let učinil prohlášení, které nechal notářsky ověřit. Uvádím zde jeho překlad:³

Dudley M. Canright, v Grand Rapids, Kent County, stát Michigan, pod přísahou říká:

1. Adventismus sedmého dne jsem odmítl v r. 1887 po dvaceti osmi letech zkušeností s touto církví, protože jsem ztratil důvěru v některá její zásadní učení.
2. Nikdy jsem ani jedenkrát nelitoval svého odchodu z této církve.
3. Moje další studium a zkušenosti mne silně utvrdily v mém přesvědčení, že celý tento systém je chybný, a proto časem selže a skončí.
4. Nikdy v minulosti ani na žádném místě ani žádné osobě jsem nikdy neřekl, že bych si přál vrátit se zpět do této církve.

² Publikace CASD, *D. M. Canright - Muž, který se nalodil na loď přízraků*: <http://www.ellenwhitedefend.com/Defense/Canright.pdf>

³ Douty, *The Case of D.M. Canright*, kap. 12.

5. Věřím nyní stejně, jako jsem věřil v r. 1888, když jsem poprvé publikoval knihu „Seventh Day Adventism Renounced“, která má za sebou nyní již čtrnáct vydání.

6. S radostí svědčím o tom, že adventisté v souladu s evangelikálními církvemi zachovávají některé vynikající principy. To však neospravedlňuje řadu jejich dalších omylů a chyb. K členům této církve však chovám pouze vřelé city.

7. Deponent dále říká, že toto místopřísežné prohlášení učinil za účelem nápravy jistých nepravdivých tvrzení o své osobě, které se o něm objevily v různých částech světa.

Podepsán Dudley M. Canright

Prohlášení učiněno a podepsáno přede mnou 8. března 1916

Podepsán: Benn M. Corwin, veřejný notář, Kent County, Michigan.

Canrightův případ byl pro CASD od samého počátku velmi závažný, protože Canright byl člověk, který si své důvody velmi důkladně prověřil, a jeho argumentace proto působila církvi značné potíže. Odtud zřejmě pramení snaha zdiskreditovat alespoň jeho integritu a čestnost, a tím v důsledku alespoň trochu oslabit jeho argumenty. Je smutné, že toto úsilí církve nepolevilo ani po Canrightově smrti. Církev si však sporem s Canrightem způsobila doslova „medvědí službu“, protože vyprovokovala k obraně člověka, který, jako dosud nikdo před ním, dokázal veřejně poukázat přesným a otevřeným způsobem na problémy v učení CASD. Celý vleklý spor a postoj Církve adventistů s. d. v tomto sporu dále ukazují na praktiky a morální profily lidí, kteří tuto církev zastupovali, a mohou být i pro nás dnes vážným varováním. Je třeba zde také opakovaně zdůraznit, že Canright nebyl tím, kdo spor vyprovokoval, a při psaní svých knih se vší pravděpodobností nebyl veden snahou se mstít či hanět, ale pouze čestně a pravdivě poukázat na problémy CASD, a tím pomoci lidem, kteří jsou vně i uvnitř této církve.

Z veškerých Canrightových písemností je vidět pravý opak toho, co o něm představitelé CASD tvrdili. V jeho psaném projevu lze bez výjimky rozpoznat jemnost a mírnost ve způsobu vyjadřování, velkou zdrženlivost v kritizování, maximální snahu nikoho neočerňovat a objektivně hodnotit fakta a skutečnosti. Jako jeden z mnoha příkladů veřejného hodnocení jeho osoby, zde uvádím vyjádření od církve baptistů, kde Canright působil:

16. října 1889, Kazatelská konference Baptistů státu Michigan, jednomyslně přijala toto vyjádření:

Protože je náš bratr rev. D. M. Canright, který k nám před několika lety přišel z Církve adventistů s. d., pod neustálými nemilosrdnými útoky od svých dřívějších bratrů, kteří zdá se usilují o jeho poškození tím, že produkuje nepravdivé zprávy o jeho morálním charakteru, proto se vší rozhodností tvrdíme:

Za prvé, vyjadřujeme zde naši plnou důvěru v br. Canrighta jako v muže čestného a čistého, věřícího křesťana a nejhrolivějšího obránce pravdy, která je v Ježíši Kristu.

Za druhé, tohoto muže doporučujeme křesťanské veřejnosti kdekoli ve světě a modlíme se za Boží pozeňání a za další nebesy určenou práci jeho srdce, hlasu i pera.

J. Snashall, mluvčí
W. H. Bettyes, sekretář
G. J. Donnelly⁴

Canrightův život po řadu let detailně, a dle mého názoru maximálně objektivně, zkoumal Dr. Norman Douty.⁵ Svě poznatky a závěry, které pečlivě dokládá shromážděnými podklady a dokumenty, zveřejnil v r. 1964 ve své knize „The Case of D. M. Canright“. Tato kniha je také k dispozici online.⁶ Vřele doporučuji každému zájemci, který hledá pravdu o životě D. M. Canrighta, její prostudování a seznámení se s argumenty, které v ní autor předkládá.

⁴ *Ibid.*, kap. 10

⁵ Dr. Norman Douty byl baptista, autor mnoha odborných teologických studií. Další info na wikipedii zde: http://en.wikipedia.org/wiki/Norman_F._Douty

⁶ Publikace N. Douty, *The Case of D.M. Canright*: <http://www.ellenwhiteexposed.com/canright/case.htm>